

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Tóth Magdolna ügyvéd által képviselt (felperes neve) felperesnek a Dr. Czifra Dr. Mocsai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Mocsai Sándor ügyvéd) által képviselt (I.r. alperes neve) I.r., (II.r. alperes neve) II.r. és (III.r. alperes neve) III.r. alperesek ellen 6.445.092 Ft és járulékai megfizetése iránt indított perében a Pesti Megyei Bíróság 2007. október 4-én kelt, 13.P.21.259/2006/12. számú ítélete ellen az I-III.r. alperesek által 13. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett részét helybenhagyja.

Kötelezi a bíróság az I-III.r. alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek - 15 nap alatt - 200.000 (Kettőszázezer) Ft fellebbezési eljárási költséget.

Az I-III.r. alperesek költségmentessége folytán le nem rótt 323.600 (Háromszázhuszonháromezer-hatszáz) Ft fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság az alpereseket 5.394.593 Ft és ennek 2003. július 24-étől járó késedelmi kamatai, valamint 594.000 Ft perköltség megfizetésére kötelezte, ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította.

Ítéletének tényállásában megállapította, hogy az alperesek az NK. Kft. tagjai, amely kft. 2004. június 10-e óta felszámolás hatálya alatt áll, s a felszámolója a ... Kft., amelyet ... felszámolóbiztos képvisel.

Az alperesek 2003. február 25-én kezességvállalási szerződést kötöttek a felperesi kft-vel, mint kedvezményezettel, s amelyben készfizető kezességet vállaltak egyetemleges kötelezettséggel az NK. Kft. valamennyi, a kedvezményezett felé fennálló és jövőbeni kötelezettségei és adóssága tekintetében, az I.r. alperes 80.000.000 Ft, a II-III.r. alperesek személyenként 60.000.000 Ft összeghatárig. Ezen kezességvállaló nyilatkozatban kijelentették az alperesek, hogy a kezességvállalás a tartozás alapösszegére, annak kamataira, a késedelmi kamatokra és az NK. Kft. fizetési kötelezettségének végrehajtásával kapcsolatban felmerült bármely más, a kedvezményezettet terhelő kötelezettségre, kiadásra és egyéb díjra vonatkozik. Meghatározták azt is, hogy a kezességvállalás a felperesi kft. és a ... társaság által szállított gépjárművek és alkatrészek, valamint szolgáltatások megvásárlásából eredő kötelezettségekre terjed ki.

A kezességvállalás előzménye pedig az volt, hogy a felperesi kft. mint főkereskedő, s az NK. Kft., mint alkereskedő 2002. szeptember 12-én alkereskedői megállapodást kötött ... típusú autók és alkatrészeik forgalmazására. A szerződés V. fejezetében és a 2. számú mellékletben szabályozták a szállítási és fizetési feltételeket. Eszerint a gépjárművek tulajdonjoga csak a vételár teljes megfizetése után szállt át a főkereskedőről (felperesről) az alkereskedőre (NK. Kft-re). A szerződés az NK. Kft. alkereskedői kötelezettségei közé utalta az átvett gyári termékek biztosítását is. A hozzá kihelyezett bemutató autók (demo autók) biztosítása keretszerződés alapján történt akként, hogy annak arányos része az alkereskedőt terhelte.

A felperes az alkereskedői megállapodást 2003. május 7-én azonnali hatállyal felmondta. A felmondás utáni egyeztetések során a felperes azt állapította meg, hogy az NK. Kft. 6.445.092 Ft-tal tartozik és ennek megfizetésére hívta fel. Az NK. Kft. vitatta a felperesi követelés alapjául szolgáló számlákat, azokból csupán a VEVŐ 0337; 0446/03. számú számlák jogosságát ismerte el 5.350.000 Ft erejéig, amely tartozást beszámítás útján kívánt a felperes felé kiegyenlíteni. A felperes az NK. Kft. felé fennálló követeléseiről számlákat állított ki, mely számlákat, illetőleg a számlák ellenértékét 6.445.092 Ft-os összeg erejéig hitelezői igényként a felszámolási eljárásban bejelentette és a felszámoló a hitelezői igényt nyilvántartásba vette. A hitelezői igény a felszámolási eljárásban mindezideig kielégítésre nem került. Ezért a felperes az alpereseket szólította fel az NK. Kft-vel szemben fennálló követelése 6.445.092 Ft megfizetésére, amelynek alperesek nem tettek eleget. Ezért a felperes az alperesek ellen a készfizető kezességvállalásuk alapján érvényesítette igényét a bíróság előtt.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét túlnyomórészt alaposnak találta.

Az elsőfokú bíróság mindennek előtt az alperesi védekezésben foglaltakra utalással azt emelte ki, hogy az NK. Kft. „fa” felszámolása még jelenleg is folyamatban van, így nem zárható ki annak a lehetősége, hogy a későbbiekben teljesíteni tudja a felperesi követelést, ez a lehetőség fennállása azonban nem akadályozza annak, hogy a felperes a kezési szerződés alapján követelését közvetlenül az alperesektől

igényelje. Az alperesek ugyanis a kezesi szerződésben készfizető kezességet vállaltak, ezért a Ptk. 274. § (2) bekezdés a) pontja alapján kellő alappal nem követelhetik, hogy a felperes a követelését először az NK. Kft. „fa” kötelezettől hajtsa be. Készfizető kezesként ugyanis sortartási kifogással nem élhetnek, ezért a bíróság a Ptk. 275. §-a szerint egyetemlegesen marasztalta őket az NK. Kft. „fa” felperes felé fennálló tartozásai megfizetésére.

Az NK. Kft. „fa” tartozása körében pedig azt állapította meg, hogy e kft-t terhelték a felmondást követően történő elszámolás körében a már lejárt biztosítási díjak és a vevői előlegként befizetett vételár részletek összege. A befizetett előlegek ugyanis a megrendelt gépkocsik vételárába beszámítottak. A felperes és az NK. Kft. közötti szerződés alapján ugyanis szerződésszerű teljesítés esetén ezen vételár részletet az NK. Kft.-nek a felperesi főkereskedő részére kellett volna átutálnia. A felmondás ezen csupán annyiban változtatott, hogy az elszámolási kötelezettség beállta miatt nem a teljes vételár megfizetését, hanem a hozzá befolyt előlegeket kellett teljesítenie. Az alkereskedői szerződés ugyanis egyértelműen a vételár kiegyenlítéséhez kötötte a gépkocsik tulajdonjogának az átszállását, amely csupán alátámasztotta, hogy a felek között létrejött szerződéses konstrukció szerint az alkereskedőnek a megrendelőktől befolyt vételárat tovább kellett fizetnie a főkereskedő felé.

Megállapította azt is az elsőfokú bíróság, hogy a biztosítási díjak közül az NK. Kft.-t csupán a 435/03. sorszámú számlában foglalt biztosítási díj terheli, mivel csak ezen biztosítási díj esik a felmondást megelőző időszakra. Ezért az elsőfokú bíróság erre az összegre állapította meg az alperesek felelősségét, az ezt meghaladó további biztosítási igényeket az elsőfokú bíróság nem látta megalapozottnak és ezért e körben a felperes keresetét elutasította. Ugyancsak elutasította a felperesnek a 385/03. számú számlában foglalt követelését is, melyben a felperes nyomtatvány költségeket érvényesített az alperes felé, megállapítva, hogy ez a követelés már a szerződéses jogviszony megszűnése után keletkezett, így az elszámolás körébe ez a követelés nem vonható. Ugyancsak nem látta megalapozottnak a felperesnek a bemutató (demo) autók értékében bekövetkezett értékcsökkenésért az NK. Kft. felelősségét, illetőleg az ebből eredő követelése a felperesnek megalapozatlan volt. A bemutató autók értéke nyilvánvaló, hogy az üzemelésük alatt csökken, ugyanakkor a felperes és az alkereskedő közötti megállapodás nem rendelkezett arról, hogy az így bekövetkezett értékcsökkenést az alkereskedőnek kellene megtérítenie.

Nem volt alapos a felperesnek a használt gépkocsik beszámítása miatti követelése, mivel a felek közötti szerződés nem korlátozta az NK. Kft.-t abban, hogy a megrendelővel milyen tartalmú adásvételi szerződést kössön, így nem volt akadálya annak, hogy a vételár kifizetése körében a megrendelő által rendelkezésre bocsátott használt autó értékét beszámítsa. Ezért az elsőfokú bíróság álláspontja az volt, hogy az alkereskedői szerződés felbontása e szerződésekre nem hat ki, s a felperes maga is a beszámítást meghaladó vételár megfizetése ellenében szolgáltatotta ki az autókat. Minthogy a fentebb már hivatkozott vevők által megfizetett

vételár részlet, illetőleg a 435/03. sorszámú számlában foglalt biztosítási díj tekintetében az elsőfokú bíróság az NK. Kft. tartozását megállapította, a készfizető kezesi szerződés alapján pedig ezen tartozásért az alperesek felelőssége is fennáll, ezért erre tekintettel az elsőfokú bíróság az alpereseket a rendelkező rész szerint marasztalta.

Az ítélet ellen az alperesek éltek fellebbezéssel. Fellebbezésükben az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatását és a felperesi kereset teljes egészében történő elutasítását kérték. Fellebbezésben kifejtett álláspontjuk az, hogy az elsőfokú bíróság tévesen döntött a felperesi követelés jogalapjáról, mivel helytelenül értelmezte a felperes és az NK. Kft. között létrejött megállapodást és az ehhez kapcsolódó kezességvállalást, valamint a perben kihallgatott tanúk nyilatkozatait.

Az elsőfokú bíróság nem tárta fel teljeskörűen a felperes és a NK. Kft. közötti szerződéses jogviszony lényegét és nem vizsgálta körültekintően a megállapodáshoz kapcsolódó kezesi szerződéseket. Hangsúlyozták, hogy a per eldöntése szempontjából két egymástól független jogviszonyt kell az elsőfokú bíróságnak figyelembe vennie. E két egymástól független jogviszony közül csupán az egyikhez kapcsolódik kezességvállalás. Ezen egyik jogviszony az N. Kft. és az NK. Kft. között létrejött alkereskedői megállapodás és ehhez kapcsolódik a kezesi megállapodás, a további jogviszony pedig az NK. Kft. és a tőle ... típusú autókat és alkatrészeket megrendelő vevők között jött létre. Ezen utóbbi jogviszony alapján a megrendelők az NK. Kft. részére fizettek vételár előleget a tőle megrendelt gépkocsikra, az alkereskedői megállapodás azonban nem tartalmaz olyan kitélt, mely szerint az alkereskedőnek a hozzá befolyt előleget, illetve vételárat a felperes részére továbbítania kellett volna.

Az alperesi álláspont szerint a felperes és az NK. Kft. között létrejött alkereskedői jogviszonytól teljes egészében elkülönül az NK. Kft. és a tőle ... típusú autókat, alkatrészeket megrendelő vevők között létrejött jogviszony, amelynek során az NK. Kft. alkereskedő a felperestől megrendelt és beszerzett gyári termékeket sajátjaként értékesítette tovább. Ez utóbbi jogviszonyban - a gépjárművek továbbértékesítésében - pedig a felperesnek szerepe nem volt.

Ezen túlmenően pedig hivatkozott arra is, hogy a kezesi szerződés járulékos jellegű és az az alkereskedői megállapodáshoz és nem a továbbértékesítéshez kapcsolódik. Ebből következik, hogy a kezes kötelezettsége is csak ahhoz a kötelezettséghez tapad, amelyért kötelezettséget vállalt, terhesebbé nem válhat, mint amilyen az elvállaláskor volt (BH.1999.499.).

A kezes csak a határozott idejű szerződésből származó kötelezettségek teljesítéséért tartozhat helytállni, ha a kezességvállalást tartalmazó szerződéses nyilatkozat a határozott időre kötött szerződéshez kapcsolódott. Az alkereskedői megállapodást pedig a felek határozott időtartamra kötötték meg, az ehhez kapcsolódó kezességvállalás csak erre az időtartamra vonatkozik. Az alkereskedői szerződés hat hónapra kötött időtartamát figyelembe véve az alperesek helytállási

kötelezettsége csupán 2003. március 11-éig terjedhet. A felperes követelése alapjául szolgáló számlák pedig nem vitásan ezt követően keletkeztek. Ez okból sem áll fenn a felperes kereseti igénye velük szemben.

Az alperesek fellebbezése alaptalan az alábbiak szerint:

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, döntése is helytálló volt, jogi okfejtését azonban a másodfokú bíróság még az alábbiakkal egészítette ki.

Az elsőfokú bíróság helytállóan hívta fel a felek között létrejött ún. alkereskedői szerződés 5.2. pontjában foglaltakat: E rendelkezés szerint a gépkocsik, az egyes gépjárművek tulajdonjoga csak a vételár teljes megfizetése után száll át a főkereskedőről az alkereskedőre, amely időpontig a gépjárműveket az alkereskedő nem idegenítheti el és nem alakíthatja át, nem adhatja át a járművet harmadik személy vagy szerv részére, illetve semmilyen formában nem terhelheti meg.

Ezen túlmenően azonban a felperes és az alkereskedő közötti megállapodásból, valamint annak mellékleteiből (2.számú melléklet) egyértelműen megállapítható, hogy a felek közötti szerződéses konstrukció egy olyan - a Ptk-ban nem nevesített, több szerződés jellemző vonásait magában foglaló - szerződéstípus volt, amely alapján az alkereskedő ugyan saját nevében végezhetette a Ford autók és alkatrészek értékesítését, de a felperes a tulajdonjogát a vételár kifizetéséig fenntartotta.

Ugyanakkor nem volt vitás a felek között - III.r. alperes személyes nyilatkozata is az volt - melyet a felperesi gazdasági társaság ügyvezetője a fellebbezési tárgyaláson alátámasztott -, hogy az értékesítéskor egy megrendelés készült, ami egyben az adásvételi szerződés is volt. Ebben tüntették fel a gépkocsi vételárát és a gépkocsira befizetett vételár előleget. Ezt a megrendelő lapot - adásvételi szerződést - küldte tovább az alkereskedő a felperes felé és ebből szerzett a felperes tudomást a vételi szándékról. A gépjármű forgalomba helyezésének okmányai azonban mindaddig a felperes tulajdonában maradtak, míg a teljes vételár kiegyenlítésre nem került.

Ezen szerződéses konstrukció több ellentmondásos kikötést tartalmaz. Egyrészt nem vitás a felperes biztosítékként kikötött tulajdonjog fenntartása a vételár részére történő teljes kiegyenlítéséig. Másrészt az alkereskedői kft. fel volt jogosítva a szerződéskötésre és a 7/F-hez csatolt megrendelést adásvételi szerződésnek ismerte el az előbbieket szerint a felperes is, és ezt az alkereskedő saját nevében köthette meg, amely nem tartalmazta a felperes tulajdonjog fenntartását. Az alkereskedői kft. tehát egyrészt a vevő felé bizományosként járt el és e körben ő a jogosított és kötelezett {Ptk. 509. § (1) bekezdés} és a vevő mivel az adásvételi szerződés a tulajdonjog fenntartást nem tartalmazta, a gépkocsin akkor is tulajdonjogot szerezhetett egyéb törvényi feltételek fennállása esetén, ha a vételárat a felperes részére az alkereskedő nem továbbítja {Ptk. 118. § (1) bekezdés}.

Ilyen konstrukció mellett az alkereskedői szerződésben foglalt kikötések csak úgy értelmezhetők, hogy az alkereskedőnek az általa értékesített gépkocsik után a befolyt vételár tekintetében elszámolási kötelezettsége keletkezik a szerződés bizományi jellege folytán a felperes felé és ennek biztosítékául szolgált a tulajdonjog fenntartásának a kikötése, illetve a készfizető kezesség vállalása is. Ez az elszámolási kötelezettség pedig az általa kötött adásvételi szerződések alapján hozzá befolyt, vételárra, annak előlegére is kiterjed, különösen akkor, ha a felperes az alkereskedő szerződés alapján az alkereskedő helyett teljesít a vevők felé az alkereskedőnek fizetett előlegek betudásával.

Az alperesi NK. Kft. a pert megelőzően ezen vevői számlákban írt tartozását nem is tette vitássá, azt elismerte, ami ugyancsak a fenti álláspontot támasztja alá. (5. sorszámú előkészítő irat melléklete: NK. Kft. 2003. augusztus 18-i levele). Az NK. Kft. tartozáselismerése pedig ugyancsak megalapozza az alperesek kezesi szerződés alapján fennálló helytállási kötelezettségét.

Mindezekén túlmenően azonban a Fővárosi Ítéletábra még az alábbiakra is utal:

Azt az alperesek sem tették vitássá, hogy az alperesi kft-hez történő vételárelőlegek beszámítása mellett a felperes teljesítette a vevők megrendelése alapján a gépkocsik értékesítését. Ez pedig arra is utal, hogy a vevők - az alkereskedőhöz befizetett vételárelőleg körében - az alkereskedővel szembeni követelésüket ráutaló magatartással a felperesre engedményezték, hisz a megrendelést teljeskörűen a felperes teljesítette irányukban. A felperes ezen engedményezés alapján is igényt tarthatott az alkereskedő által felvett előlegek megfizetésére. Ezért az alperesek felelőssége az alkereskedő tartozásáért ezen az alapon is fennáll {Ptk. 216. § (1) bekezdés, Ptk. 328. §}.

Mindezen indokok alapján a másodfokú bíróság is megállapította, hogy a vevők által befizetett előlegek összegének erejéig NK. Kft. tartozása a felperes felé az alkereskedői szerződés felmondásakor fennállt, így az alperesek is kötelesek ezen tartozásért helytállni.

Helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság az alperesi kft-t terhelő biztosítási díj miatti tartozást is (435/03. számla). Az elsőfokú bíróság helyesen - csupán a szerződés időtartamára - a felmondásig terjedő időre számolta el az alperesi kft-t terhelő biztosítási díj összegét. Ezzel pedig - nem vitásan - az alkereskedői szerződés alapján az NK. Kft. tartozott, s ezen tartozásért az alperesek ugyancsak kötelesek helytállni.

A másodfokú bíróság nem osztotta az alpereseknek a per során és a fellebbezésében is hivatkozott, a BH.1999.499. számú eseti döntésre alapított álláspontját. Arra helytállóan hivatkoztak alperesek, hogy a kezes kötelezettsége ahhoz a kötelezettséghez igazodik, amelyért kötelezettséget vállalt. A kezes kötelezettsége nem válhat terhesebbé, mint amilyen az elvállaláskor volt {Ptk. 273. § (1)-(2) bekezdés}.

A felhívott jogesetre vonatkozó hivatkozás és az ott kifejtett álláspont azonban jelen perre és az alperesek felelősségére nem irányadó. A jogesetben kifejtettek szerint „A határozott időre kötött szerződésből eredő kötelezettségekre vállalt kezesi felelősség nem terjed ki azokra a kötelezettségekre, amelyek a határozatlan időtartamúvá átalakult szerződésből keletkeztek. A kezes csak a határozott idejű szerződésből származó kötelezettségek teljesítéséért tartozhat helytállni, ha a kezességvállalást tartalmazó szerződéses nyilatkozat a határozott időre kötött szerződéshez kapcsolódott.

Perbeli eset azonban a fentebb hivatkozott jogesettől eltérő jogviszony. Az nem vitás, hogy a felperesi kft. és az alperesi NK. Kft. között 2002. szeptember 12-én jött létre az ún. alkereskedői megállapodás hat hónapi időtartamra (alkereskedői szerződés 9.1. pont). Ugyanakkor a szerződés ugyanezen pontja rögzíti a feleknek azon megállapodását is, hogy: „Amennyiben a fent megjelölt határozott időtartam lejártáig a megállapodás nem kerül felmondásra, úgy a megállapodás a határozott idő lejártát követő naptól kezdődően határozatlan időtartamúvá alakul át.”

Az alperesek a kezesi szerződés megkötésekor a fenti szerződéses kikötés ismeretében vállaltak az alperesi gazdasági társaság tartozásaiért helytállási kötelezettséget, vagyis annak tudatában és ismeretében, hogy az eredetileg határozott idejű szerződés - felmondás hiányában - minden külön jogcselekmény nélkül határozatlan idejűvé alakul át. Ha pedig ez így van, akkor a felelősségük abban az esetben is fennáll, amennyiben hat hónapos határidő elteltével az alkereskedői szerződés nem szűnik meg, hanem határozatlan idejűvé válik, mivel az alpereseknek a kezesi szerződés megkötésekor ezzel számolniuk kellett. S hogy az alperesek számoltak is ezzel a lehetőséggel, alátámasztja az is, hogy az alkereskedői szerződés hat hónapos időtartama 2003. március 12-én járt volna le, ugyanakkor az alperesek a kezesség vállalására vonatkozó szerződésüket 2003. február 25-én kötötték, vagyis 15 nappal az alkereskedői szerződésben megszabott hat hónapos határidő eltelte előtt. Amennyiben az alperesek a kezesi szerződésben csupán március 12-ig vállaltak volna az alkereskedői kft. tartozásáért felelősséget, úgy nyilvánvalóan a kezesi szerződésben ezt rögzítik és szükségtelen lett volna a kezesi szerződésben megjelölt nagyszámú értékhatárig megjelölni a helytállási kötelezettségüket. Ezen túlmenően önmagában cáfolja az alperesek álláspontját az a szerződéses kikötés, hogy a kezesi szerződés csupán 12 hónap után mondható fel. Mindezek a körülmények alátámasztják azt, hogy az alperesek tisztában voltak azzal, hogy az alkereskedői szerződés - az abban megjelölt időtartam alatt - nem szűnik meg, számoltak azzal, hogy az határozatlan idejűvé alakul, s a kezességvállalást pedig ennek ismeretében kötötték ki.

Mindezen jogi és indokbeli kiegészítésekre is tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Mivel az alperesek fellebbezése eredménytelen maradt, ezért az alperesek a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelesek a felperes fellebbezési eljárási költségét megfizetni, amely kizárólag ügyvédi munkadíj és már az Áfa-t is tartalmazza.

Az I-III.r. alperesek költségmentessége folytán le nem rótt fellebbezési illetéket pedig a 6/1986. (VI. 26.) IM. rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2008. március 28.

. Kovács László s.k.
a tanács elnöke

Ráczné dr. Gohér Angyalka s.k.
előadó bíró

. Pestovics Ilona s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő